

Ruggenprik (lumbaalpunctie)

Centrum voor Ouderengeneeskunde

Binnenkort krijgt u een lumbaalpunctie. Een lumbaalpunctie is hetzelfde als een ruggenprik. Het is een onderzoek waarbij ongeveer 10 ml hersenvocht (medische term: liquor) uit het wervelkanaal wordt afgenomen. Rond de hersenen en het ruggenmerg zitten vliezen, tussen deze vliezen bevindt zich de liquor. Liquor dient als een soort stootkussen om de hersenen en het ruggenmerg te beschermen.

De punctie wordt gedaan in het onderste gedeelte van de wervelkolom, hier zit geen ruggenmerg, alleen liquor. Er bestaat dus geen gevaar voor beschadiging van het ruggenmerg. Het onderzoek van liquor kan informatie opleveren over aandoeningen van de hersenen, het ruggenmerg en de zenuwwortels.

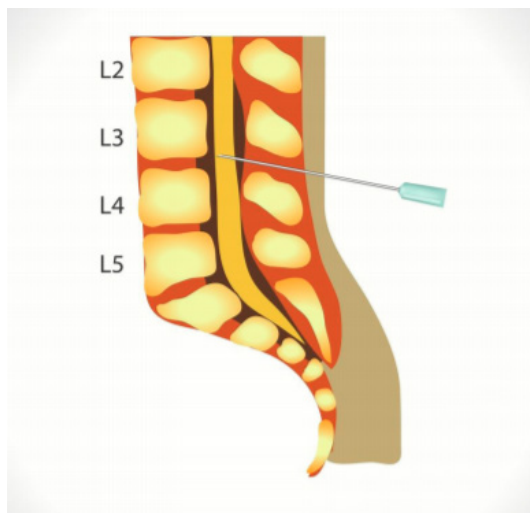
Vorbereiding

Bij het gebruik van sommige soorten bloedverdünners kan de lumbaalpunctie niet veilig gebeuren. Laat het daarom zo spoedig mogelijk aan uw behandelaar weten als u dit soort middelen gebruikt.

Het onderzoek

- Bij de lumbaalpunctie ligt u meestal op de linkerzij met een bolle rug. De neus wordt zo ver mogelijk naar de knieën gebracht. De arts moet tussen de wervels door prikken en door de bolling van de rug wordt de ruimte tussen de ruggenwervels zo groot mogelijk. Dan is de punctie makkelijker en minder pijnlijk.
- De punctie kan soms ook in zittende houding gedaan worden. Omdat u zo niet kunt zien wat er gebeurt, zal de arts u precies vertellen wat hij/zij gaat doen.
- Eerst bepaalt de arts de plek voor de punctie. De arts doet dit door de bovenrand van het bekken te voelen en op die hoogte de botpunten van de lendenwervels. Dan wordt de rug gedesinfecteerd.
- Daarna wordt de naald tussen de twee lendenwervels in geschoven. De punctie wordt met een zeer dunne naald gedaan. Een ruggenprik is meestal niet pijnlijker dan een bloedprik in de arm. Een enkele keer lukt het niet de juiste plek direct te vinden. De naald wordt dan opgeschoven. Dit opschuiven kan soms even een korte stekende pijn geven in been of bil, doordat de naald langs een zenuw schampt. Dit kan verder geen kwaad, wel kunt u dit aan de arts melden. Het is wel belangrijk dat u zo stil mogelijk blijft liggen.

Afbeelding: Lumbaalpunctie

- Als de naald goed zit, duurt het een paar minuten voor er voldoende vloeistof is afgenomen voor het onderzoek. Dit afnemen van de vloeistof is verder pijnloos.
- Wanneer voldoende vloeistof (circa 10 ml) is afgenomen, wordt de naald verwijderd en plakt de arts een pleister op de insteekplaats.

Na het onderzoek

- Na het onderzoek kunt u direct opstaan, bedrust houden is niet nodig. De pleister mag er na een uur weer af.
- Als u met eigen vervoer naar het ziekenhuis komt, zorg er dan voor dat u niet zelf terug hoeft te rijden, dit in verband met het mogelijk optreden van hoofdpijn. Wij raden u daarom ook aan niet alleen met het openbaar vervoer te reizen. Het beste is om de rest van de dag rustig aan te doen. Dat wil zeggen: niet gaan werken en lichamelijke inspanning vermijden.
- Soms ontstaat na een lumbaalpunctie hoofdpijn. Deze hoofdpijn is onschuldig en verdwijnt meestal als u gaat liggen. Deze hoofdpijn is het gevolg van lekken van het hersenvocht uit het prikgaatje binnen in de rug. Dit is niet ernstig. Door platte bedrust zal dit gaatje binnen enkele dagen dichtgaan en de hoofdpijn verdwijnen. Het beste is om 24 uur zoveel mogelijk plat te blijven liggen zonder kussen, en alleen voor toiletbezoek op te staan. Verder helpt veel drinken (ten minste 3 liter vocht per 24 uur) en wat dranken met cafeïne (koffie, cola). Paracetamol kan helpen tegen de pijn. Meestal gaat de hoofdpijn na een paar dagen weer over. Wanneer de hoofdpijn na 5 dagen niet minder is geworden, u koorts krijgt of als u zich op andere reden zorgen maakt, aarzel dan niet op contact op te nemen.

Bij vragen kunt u altijd bellen naar het COGA

- Centrum Ouderengeneeskunde Amsterdam (COGA), bereikbaar ma t/m vrij tussen 08:30 en 16:00 uur:
T (020) 444 0540 of (020) 444 1122.
- Bij vragen die niet kunnen wachten kunt u buiten deze tijden bellen met de dienstdoende internist via de meldkamer: T (020) 444 4330